

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 648/2015-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Co 4/2014 z 31. júla 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2014 osobne doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Marcelou Grancovou, Kováčska 28, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 4/2014 z 31. júla 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 38 C 210/2007 v procesnom postavení odporcu, voči ktorému sa navrhovateľ (otec sťažovateľa) domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti určenej mu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 26 C 24/2004 z 13. septembra 2004. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 38 C 210/2007 zo 7. decembra 2009 rozhodol tak, že vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi zrušil s účinnosťou od 8. októbra 2007. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoP 339/2011 z 29. decembra 2011 označené rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na opätovné prerokovanie. Okresný súd následne rozsudkom č. k. 38 C 210/2007-169 z 5. novembra 2013 (ďalej len „rozsudok z 5. novembra 2013“) zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči odporcovi s účinnosťou od 8. októbra 2007 a odporcu zaviazal nahradiť navrhovateľovi trovy konania v sume 755,90 €. O odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 5. novembra 2013 rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom, ktorým označené rozhodnutie prvostupňového súdu vo výroku o zrušení vyživovacej povinnosti od 8. októbra 2007 potvrdil a výrok o náhrade trov konania tohto rozhodnutia zmenil tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

V sťažnosti sťažovateľ okrem iného uvádza, že:

„Sťažovateľ vo vyššie označenom konaní tvrdil, že vyživovacia povinnosť k nemu trvá vzhľadom na to, že pokračuje vo vzdelávaní na doktorandskom štúdiu dennou formou od augusta 2009, ktoré štúdium nadväzuje na predchádzajúce štúdium. Sťažovateľ ďalej v konaní tvrdil, že pre výkon povolania vysokoškolského pedagóga, je absolvovanie súčasného štúdia nevyhnutnou podmienkou. V konaní sťažovateľ predložil potvrdenie [REDAKOVANÉ] o tom, že od počiatku ide o štúdium denné, nie externé, že sa zúčastňuje prednášok a seminárov. Zároveň z uvedených potvrdení za jednotlivé

akademické roky vyplývajú náklady dochádzky, ktoré mu v súvislosti so štúdiom vznikajú. Potvrdenie obsahuje aj prehľad federálnych študentských pôžičiek, ktorými sú čiastočne pokrývané náklady dochádzky. Z potvrdení je zrejmé, že z denného štúdia nemal sťažovateľ žiaden príjem, resp. mzdu. Z potvrdení vyplýva, že [REDACTED] poskytla študentovi - sťažovateľovi počas jednotlivých rokov štúdia pôžičky, ktoré bude musieť vrátiť a zároveň tak, ako u iných študentov predpokladá finančnú podporu rodičov, teda de facto pri štúdiu počíta s vyživovacou povinnosťou rodičov. Náklady dochádzky v akademickom roku sa pohybovali v rozpätí od 24.630 USD do 29.000 USD. Sťažovateľ z dôvodu výšky nákladov na dochádzku a dennej formy štúdia tvrdil, že výživné zo strany žalobcu je vzhľadom na svoju výšku len podporného charakteru a nie je dôvod pre jeho zrušenie. Posúdenie formy štúdia, nákladov spojených so štúdiom, prípadne príjmov sú zásadnými skutočnosťami pri rozhodovaní o tom, či je sťažovateľ schopný sám sa živiť v zmysle ustanovenia § 62 zákona o rodine.“

Podľa sťažovateľa prvostupňový súd aplikoval na vec vo vzťahu k posúdeniu zásadných skutočností týkajúcich sa štúdia na [REDACTED] ustanovenia zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysokých školách“), a to § 54 ods. 11 a 18 citovaného zákona, podľa ktorých v spojení s «§ 9 ods. 2 písm. j) zákona o dani z príjmov, podľa ktorého je štipendium príjem študenta, prvostupňový súd právne uzavrel, že „povinnosti interného doktoranda sa viažu len na 4 hodiny týždenne, čo umožňuje študentovi si zabezpečiť popri štúdiu vhodnú prácu, hoc na polovičný úväzok...» a ktorý „evidentne upravuje podmienky doktorandského štúdia na území Slovenskej republiky a nie na území USA. V odôvodnení rozsudku mi tak chýba hlbšia úvaha prvostupňového súdu prečo sa rozhodol aplikovať slovenský právny predpis na štúdium vykonávané v USA...“.

Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho práv podľa ústavy a dohovoru došlo zo strany okresného súdu, ktorý „na denné štúdium v zahraničí aplikoval slovenskú právnu normu upravujúcu rozsah doktorandského štúdia na území Slovenskej republiky. Pri rozhodovaní teda nebolo rozhodujúce potvrdenie [REDACTED] o forme denného štúdia,

príjmach a výdavkoch študenta, ale to, že v zmysle slovenskej právnej úpravy je doktoranské štúdium na vysokej škole v rozsahu 4 hodín týždenne a sťažovateľ by mal obdržať štipendium vo výške 9. alebo 10. platovej triedy. So sťažovateľovou námietkou arbitrárnosti aplikácie slovenskej právnej normy na štúdium v zahraničí spôsobom, akým to urobil prvostupňový súd, sa krajský súd nevysporiadal, čím sa sám stal porušovateľom sťažovateľovho práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces.“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na súdnu ochranu zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR, na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5 a 8 bolo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Co 4/2014-191 zo dňa 31. 07. 2014 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 Co 4/2014-191 zo dňa 31. 07. 2014 a vracia vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku stotožnil s (podľa jeho názoru) arbitrárnou aplikáciou vnútroštátnej právnej úpravy pri posudzovaní formy štúdia a nákladov spojených so štúdiom ako skutočnosťami, ktoré majú zásadný význam pri rozhodovaní o tom, či je sťažovateľ schopný sám sa živiť v zmysle § 62 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, okresným súdom, a preto je aj napadnuté rozhodnutie krajského súdu arbitrárne a neodôvodnené.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

V obsahu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

K sťažovateľom namietanej arbitrárnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo

rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

V podstatnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu sa uvádza:

„Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 156 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa vo vzťahu k zrušeniu vyživovacej povinnosti žalobcu voči žalovanému dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a vo veci správne a zákonne rozhodol, keď žalobe žalobcu vyhovel. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva, že z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Zmenou pomerov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia sa rozumie výrazná zmena tých okolností na jednej alebo druhej strane, t. j. oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú, nielen prechodnú a musí ísť o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. Z ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov trvá do tej doby, pokiaľ dieťa nie je schopné samo sa živiť. Ide o najobvyklejší dôvod zániku vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu patriaci k dôvodom, ktoré nepôsobia samy o sebe, ale iba ako podklad pre rozhodnutie súdu. Podmienka stanovená pre zrušenie vyživovacej

povinnosti je v zákone definovaná ako schopnosť dieťaťa, aby sa živilo samo. Táto schopnosť nie je viazaná na dosiahnutie určitej vekovej hranice, konkrétne ani na dosiahnutie plnoletosti. Schopnosť dieťaťa, aby sa živilo samo je závislé na tom, kedy sa dieťa stane spôsobilým hradiť svoje odôvodnené potreby. Pre stanovenie momentu, kedy vyživovacia povinnosť rodiča k dieťaťu zaniká, je podstatné, kedy dieťa nadobudlo všetky schopnosti samé sa živiť, za ktoré sa tradične akceptuje ukončenie štúdia, keďže dieťa získalo všetky predpoklady na uplatnenie sa v pracovnom pomere. Nie je podstatné, či dieťa aj v skutočnosti do pracovného pomeru nastúpi. V takomto prípade je potrebné vyhodnotiť dôvody, pre ktoré dieťa aj napriek nadobudnutiu všetkých schopností samé sa živiť žiaden príjem nedosahuje. V sporovom konaní, ktorým nepochybne je konanie o zmenu výživného pre plnoleté dieťa, platí takzvaná prejednacia zásada, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli a táto zásada úzko súvisí s povinnosťou tvrdenia a dôkaznou povinnosťou, ktoré účastníkom sporového konania vyplývajú z ust. § 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O. s. p. Dôkazná povinnosť znamená, že účastník musí na preukázanie svojich tvrdení označiť dôkazy. Ak navrhnuté dôkazy súd vykoná a preukážu sa tým skutkové okolnosti tvrdené účastníkom, možno skonštatovať, že účastník uniesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení, čo má za následok jeho úspech v konaní. Prejednacia zásada teda predstavuje istý stimul pre účastníkov konania, pretože v prípade, ak zostanú pasívny a nepreukážu svoje tvrdenia, môže im to priniesť negatívne dôsledky v konaní, napríklad prehru v spore. Inak povedané, účastník musí preukázať to, čo tvrdí, len potom môže súd zobrať jeho tvrdenie za základ svojho rozhodnutia. V danom prípade žalovaný v odvolaní namietal, že štúdium na Masarykovej univerzite v Brne ukončil až v januári 2009, a nie dňa 30. 06. 2007 ako to v napadnutom rozsudku uviedol súd prvého stupňa, nakoľko na univerzite [REDACTED] študoval len v rámci výmenného pobytu počas štúdia na univerzite v Brne. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že predmetné konanie je sporovým konaním, kde sa uplatňuje práve prejednacia zásada, preto dôkazná povinnosť týkajúca sa preukázania dátumu ukončenia štúdia spočívala na žalovanom, ktorý v konaní predložil len potvrdenie [REDACTED] [REDACTED] (USA) o jeho zaradení na doktorandské štúdium a žiadnym spôsobom nezdokladoval štúdium a jeho ukončenie na Masarykovej univerzite v Brne. Navyše diplom

zo dňa 11. 05. 2007, ktorý žalovaný získal na [REDACTED] predložil v konaní žalobca. Z tohto dôvodu je neopodstatnená odvolacia námietka žalovaného, že získanie diplomu v rámci výmenného pobytu neznamená ukončenie riadneho vysokoškolského štúdia. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalovaného, že absolvovanie denného doktorandského štúdia je podmienkou získania práce vysokoškolského pedagóga na univerzite v [REDACTED], odvolací súd uvádza, že v zmysle ustálenej súdnej praxe sú pre nadobudnutie schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť dané podmienky ukončením jedného štúdia najvyššieho stupňa a z tohto hľadiska nie je relevantné napríklad ďalšie štúdium na vysokej škole, ktoré nie je riadnym pokračovaním v štúdiu. Doktorandské štúdium preto možno považovať za nadstavbové štúdium, ktoré nie je sústavnou prípravou na budúce povolanie. Z tohto dôvodu súd správne zrušil vyživovaciu povinnosť žalobcu k žalovanému ku dňu podania návrhu t. j. 8. 10. 2007. Odvolací súd považuje za neopodstatnenú aj odvolaciu námietku žalovaného, že súd prvého stupňa nezistoval príjem jeho manželky a jeho návrh na doplnenie dokazovania v tomto smere zamietol. Vzhľadom na sporový charakter tohto konania totiž nebolo povinnosťou súdu prvého stupňa zisťovať majetkové pomery ani príjem manželky žalovaného, ale bolo práve povinnosťou žalovaného preukázať súdu tieto skutočnosti. Uvedené okolnosti však žalovaný nepreukázal ani v odvolacom konaní napriek tomu, že súdom prvého stupňa bol poučený podľa § 120 ods. 4 O. s. p., že všetky dôkazy a skutočnosti musí predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd neprihliada. Tieto skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr môžu byť odvolacím dôvodom len vtedy, ak ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa (§ 205a O. s. p.). K odvolacej námietke žalovaného, že z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že jeho manželstvo uzavreté v zahraničí je platné aj na území Slovenskej republiky, keďže nie je zapísané v osobitnej matrike, odvolací súd uvádza, že zápis uzavretia manželstva štátnych občanov SR na území cudzieho štátu do osobitnej matriky podľa ust. § 23 zákona č. 154/1994 Z. z. a vystavenie sobášneho listu nie je predpokladom platnosti uzavretia manželstva. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa správne prihliadal na to, že žalovaný uzavrel manželstvo, pričom Zákon o rodine spája s touto skutočnosťou zánik vyživovacej povinnosti

rodičov k dieťaťu, keďže vzájomná vyživovacia povinnosť medzi manželmi má prednosť pred vyživovacou povinnosťou rodičov k deťom. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zrušení vyživovacej povinnosti žalobcu voči žalovanému podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny.“

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 250/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu z 5. novembra 2013 s prihliadnutím na charakter kľúčovej námietky sťažovateľa, a v tejto súvislosti poukazuje na podstatnú časť jeho odôvodnenia, v ktorej sa uvádza:

«Ak sa odporca sám rozhodol pre výkon povolania vysokoškolského pedagóga, pre ktoré sa vyžaduje dosiahnutie vyššej formy vzdelania tzv. tretieho stupňa formou doktorandského štúdia, tak musel si byť vedomý, že tretí stupeň vzdelania sa už podľa zákona o rodine nepovažuje za prípravu na budúce povolanie a toto doplnkové štúdium nie je relevantné pre získanie možnosti a schopnosti sa samostatne živiť. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozdiel medzi dosiahnutím „schopnosti sa samostatne živiť“ a dosiahnutím schopnosti získať „výhodnejšiu pracovnú pozíciu“, pričom pre dosiahnutie schopnosti sa samostatne živiť sa vyžaduje ukončenie stredoškolského, alebo aj vysokoškolského štúdia (I. a II. stupeň) a získaním kvalifikačných predpokladov pre výkon povolania, čo predpokladá riadne ukončenie štúdia predpísanou záverečnou skúškou. Avšak v 2. prípade, pre dosiahnutie schopnosti získať výhodnejšiu pracovnú pozíciu vo svojom odbore sa vyžaduje okrem získania kvalifikačných predpokladov pre výkon povolania ukončením riadneho stredoškolského, či vysokoškolského štúdia (I. a II. stupňa)

aj ďalšie, doplnkové odborné vzdelávanie, založené na súčasnom stave vedeckého poznania už na vyššej, nadstavbovej úrovni (nad riadnym vysokoškolských štúdiom) vlastnými vedeckými a odbornými prácami, napr. štúdiom doktorandského štúdia. ... rozhodujúcou skutočnosťou pre zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči odporcovi nastala momentom ukončenia riadneho vysokoškolského štúdia dňa 30. 6. 2007, čím odporca nadobudol schopnosť sa samostatne živiť, druhou dôležitou skutočnosťou pre zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa je uzavretie manželstva odporcom (1. 5. 2008) a narodenie dieťaťa, čím sa sám stal živiiteľom rodiny a čím jemu vznikla mu vyživovacia povinnosť voči jeho vlastnej rodine, ale súčasne mu voči manželke vznikol nárok na vyživovaciu povinnosť, ktorá má prednosť pred vyživovacou povinnosťou od rodiča (navrhovateľa) a treťou podstatnou zmenenou okolnosťou pre zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa avšak na strane navrhovateľa je uzavretie manželstva navrhovateľa a narodenie detí z druhého manželstva, z ktorých jedno je maloleté (13 r.) a druhé plnoleté (18 r.).»

Ústavný súd považuje za diskutabilnú aplikáciu vnútroštátneho právneho predpisu (zákona o vysokých školách) okresným súdom (a na jej základe formulovaný právny názor, podľa ktorého „*doktoranské štúdium na vysokej škole v rozsahu 4 hodín týždenne, čo umožňuje študentovi si zabezpečiť popri štúdiu vhodnú prácu a sťažovateľ by mal obdržať štipendium vo výške 9. alebo 10. platovej triedy*“), a to najmä vzhľadom na zásadu teritoriálnej pôsobnosti právnych noriem, ktorá vylučuje aplikáciu príslušných ustanovení zákona o vysokých školách na právne vzťahy vyplývajúce z vysokoškolského štúdia tretieho stupňa vykonávaného na vysokej škole v Spojených štátoch amerických (§ 2 ods. 2 a 5 zákona o vysokých školách).

Napriek uvedenému, zohľadňujúc ústavne akceptovateľný právny záver vyjadrený v rozsudku okresného súdu z 5. novembra 2013, podľa ktorého je potrebné rozlišovať medzi dosiahnutím „schopnosti sa samostatne živiť“ a dosiahnutím „schopnosti získať výhodnejšiu pracovnú pozíciu“ (pričom v prípade vysokoškolského štúdia tretieho stupňa ide zjavne o dosiahnutie schopnosti získať výhodnejšiu pracovnú pozíciu), ústavný súd považuje

zjavne spochybniteľnú „arbitrárnú aplikáciu vnútroštátnej právnej úpravy“ za indiferentnú z hľadiska kľúčového záveru okresného súdu, podľa ktorého odporca (sťažovateľ) nadobudol schopnosť samostatne sa živiť momentom ukončenia riadneho vysokoškolského štúdia. Navyše ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že posudzovanie doktorandského štúdia pre účely určenia vyživovacej povinnosti rodiča voči dieťaťu nebolo vo veci sťažovateľa jedinou a rozhodujúcou okolnosťou pre záver o zásadnej zmene pomerov, z ktorých vychádzalo pôvodné rozhodnutie okresného súdu o určení vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči sťažovateľovi (vznik vyživovacej povinnosti medzi manželmi, ktorá predchádza vyživovacej povinnosti medzi rodičmi a deťmi, pozn.).

Na základe uvedeného ústavný súd aj pri akceptovaní tvrdenia sťažovateľa, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou týkajúcou sa „*arbitrárnej aplikácie právnej normy okresným súdom*“, zastáva názor, že tento nedostatok v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu nebol spôsobilý na to, aby mohol sťažovateľovi privodiť ujmu na jeho právach.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je svojvoľný, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery krajského súdu. Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa vysporiadal so všetkými okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k tomuto rozhodnutiu. V nadväznosti na námietku sťažovateľa ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej všeobecný súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Nevysporiadanie sa s argumentáciou sťažovateľa o arbitrárnej

aplikácii zákona o vysokých školách, nemôže podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý by zároveň zakladal dôvod na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015